

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 id. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniila
ukrat natiskena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnisti v
v Maribor.
Odprte reklamacije
so poštnine proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prdene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankotena pisma,
se ne sp. ejemajo.

Rokopisi
in na
ceeno poslane knjige
se ne vračajo.

P o z i v.

Vsled odborovega sklepa z dne 6. aprila t. l. vrši se VIII. glavni zbor „Zaveze slov. učit. društev“ dne 13. in 14. avgusta t. l. v avstrijski Nizzi v Opatiji.

Ker je predsedništvu „Zaveze“ treba o pravem času vedeti, kaj se bode postavilo na dnevni vspeled, obrača se tem potem do vseh slavnih okrajnih učit. društev s vljudno prošnjo, da blagovolijo kmalu naznaniti podpisnemu predsedništvu, kaj namerava katero oglasiti za glavni zbor kot predavanje ali kot resolucijo.

Predsedništvo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“

v Št. Juriji pri Kranji, meseca decembra 1895.

I. Šega,
t. č. tajnik.

Luka Jelenc,
t. č. predsednik.

Samodelavnost pri pouku.

(Konec.)

/ Iz dosedajne naše razprave sledi in upam, da je vsakdo o tem prepričan, da je glavni vir zanimanja učencev za učne predmete, in torej glavni vir ugodnih uspehov, samodelavnost učencev pri pouku, kajti iz lastnega truda jim prihaja tisto prijetno čustvo, ki jih sili k pazljivosti in nadaljnemu delovanju. Samodelavnost pa zahteva, da pri pouku delaj učence sam, kolikor je mogoče. Učitelj naj bi tako rekoč samo kazal pot in smer, po kateri se naj pomika učenčevo delo in posebno njegovo premišljevanje. Učitelj vodi in dajaj podpore, kjer je treba, sicer pa bodi vse učenčevo delo. Učence naj nikoli ne ve, da ga učitelj uči, ampak naj misli, da je vse, čegar se je naučil, zasledil in izumil sam. Takšen pouk ga bode veselil in mu budit zanimanje k daljnemu uku.

Toda vprašalo se bode, je-li mogoče, da pri pouku samodelavnost učenčeva igra tako veliko ulogo? Ni-li naravno, da učenec pri pouku bolj vzprijema, nego deluje? Saj pri pouku gre v prvi vrsti za to, da učenec vzprijema tuje misli in tako pomnožuje svoje. Res, toda napačno sodimo misleč, da je glavno delo pri pouku storjeno, ako je učenec, kolikor je mogoče natančno, zanesljivo in gotovo va-se vzprijel tuje misli. Kajti izobraževalna moč ni samo zavisna od samodelavnosti pri tistih predmetnih, pri katerih se učenec prav za prav poučuje v samodelavnosti, kjer je torej samodelavnost tako rekoč učni predmet (čitanje, pisanje, petje, risanje, telovadba i. t. d.), ampak tudi pri drugih predmetih je uspeh močno zavisen od samodelavnosti učencev. Ker se je ta zvesta pomočnica pri učenem delovanju preveč zanemarjala in se še zanemarlja, to nam

deloma razjasnjuje nepovolne vspehe pri njem. Zakaj se te pomoči ne izkoriščamo zadosti, vzrok temu ni nič drugega, nego da precenjujemo učinek učne tvarine, pripisujoč samemu vzprijemanju učne tvarine preveliko izobraževalno moč. Vzrok je domišljija, da je vedenje stvari glavna reč, za katerim moramo hrepeneti, in da se znanje in učenje *) mora gojiti le vedenju na ljubo, dočim je razmerje ravno nasprotno, če sploh hočemo, da upliva pouk tudi na voljo. Da vedenje samo po sebi ni prevelike vrednosti, je naš narod dobro spoznal in to misel izrazil v prislovcu „kdo ve kaj, ni kdo ve kako bogat“, v kateri tiči globoka pedagogična misel. Kdor pa to pripoznava, mora gledé na učno delovanje iz tega izvajati posledke. Na nekoliko teh posledkov hočem tukaj-le kratko opozoriti.

Prvenci stopijo z nekim zakladom mislij in nazorov, ki je z ozirom na duševne sloje, iz katerih prihajajo, obilnejši ali bornejši, v šolo. Prva naloga, ki jo ima pouk zvršiti, je, da ta zaklad razjasni, uredi, popravi in popolni. K temu je treba, da učenci izpovedo, koliko kakšne posesti so si že prilastili. To jih pa stane veliko truda, osobito ker so navadno nekako bojazljivi in zmešani, ker jim nedostaje tiste korajže, s katero so izražali doma v krogu svojih vrstnikov in tovarišev svoje misli. Na učiteljeva vprašanja odgovarjajo po največ z jedno besedo, ali pa nič. Je-li učitelj s tem zadovoljen in ako tudi pozneje ne privadi učencev, da bi zdržema izjavljali, tedaj se vleče grda navada skozi vso šolo. A vendar ni malovažen del samodelavnosti učencev, da govori v polnih stavkih in da se zdržema izjavljajo o kakem predmetu. Najvažniše napake, ki se v tem oziru gostokrat storé, je: še vedno običajni način izpraševanja, pri katerem se vpraša po kakem delu stavka ali pa še celo po vsebini vsega stavka, kjer učenec nima nič drugega storiti, nego odločiti se za „da“ ali pa „ne“. To za vselej ovira njegovo prosto gibanje in samostalnost. Vse drugači se bode učenec razvil in gibal, ako mora odgovarjati v polnih stavkih, ki jih je sam napravil. Se ve da je temu tudi treba drugačnih vprašanj, nego so obče navadna.

Še jedna napaka se v tem oziru rada stori. Res je in po pravici zahtevamo, da učenec govori vselej pravilen jezik. Toda pretirano je, če se to zahteva kar iz začetka, ko je učenec jedva stopil v šolo. Književni jezik je vsakemu učencu kolikor toliko tuj jezik — in to ne velja samo o naših slovenskih, ampak jednako tudi o učencih katerega si bodi naroda. Razun najvišjih olikancev — in še pri teh boš lahko spoznal na govorici, od kod so doma — ne govori nobeden narod popolnoma književnega jezika. Kdo še ni poslušal šestletnega fanta ali šestletne deklice, kako živo zna pripovedovati svojim tovarišem in tovarišicam kako povest ali kak dogodek — v svojem domačem „maternem“ jeziku. Kako urno in gladko mu teče jezik! V šoli pa mu popravlja učitelj vsako besedo. Jezik, ki ga mora tukaj govoriti ni njegov materin jezik. To niso mili glasi, s katerimi se doma pogovarja z materjo, z očetom, z brati i. t. d. Na zadnje ga sploh ne veseli govoriti v šoli, saj itak ni nič prav — in za to raje molči. Pustite torej otročice, naj govoré iz prva, kakor znajo. Polagoma se bodo naučili boljše govoriti, prepričali se bodo, da to ni nov tuj jezik, ampak, da je lepši, blažji — a ne bodo izgubili veselja do govorjenja.

Tudi to ni vse jedno, je-li govoré otroci, bodi si da odgovarjajo ali pa zdržema pripovedujejo, glasno ali pa tiho. Navadno govoré otroci vsledi nekake bojazljivosti ali pa tudi lenobe na tihoma. Treba je časih dosti truda in doslednosti, da se privadijo glasno govoriti. Pa ravno zato, ker je glasno govorjenje že nekako delo, pri katerem je treba se nekako premagovati, ne smemo učencem prizanašati, če tiho govoré. Že ta popolnoma vnvanji opravek podpira to, kar hočemo krepiti, namreč dobro utemeljeno zavest lastne moči.

*) Vedeti = wissen, znati in moči = können.

Obilno prilike k skladnemu (nepretrganemu) govorjenju nam daje ponavljanje tvarine, ki smo jo v pouku poprej obravnavali n. pr. ponavljanje zgodovinskega oddelka, opetovalno popisanje zemljepisnega ali prirodoznanskega predmeta, ali poskusa i. t. d. V tem oziru se mnogo greši, ako se pri tej priliki vedno in vedno zopet izprašuje, mesto da bi učence samostavno izjavil, kako je reč razumel.

Ako pripravljamo učence na kakšno novo snov, moramo vzbuditi najprej tiste že znane predstave, katere so novim kakor tako sorodne. Tukaj nam je zopet dana prilika, da izjavijo učenci sami, kar vedó. Tako se najboljše pripravljajo tla, da vzprejmo vse seme novega vedenja. Pa tudi pri podajanju nove tvarine lahko učenec marsikaj sam izjavi, česar mu ni treba podajati. Samo nerazumenje prave učne umetnosti ali nedostatna spretnost v poučevanju si ne zna izkoristiti takih lepih slučajev. Zlasti isti predmeti, pri katerih se opiramo pri pouku na kako prirodnino, na poskus ali na kako sliko, n. pr. prirodoznanje, prirodoznanje, zemljepisje i. t. d. nam dajejo obilno prilike, da gojimo samostalnost in samodejanstvo učencev. Navidezno se doseže sicer z dociranjem smoter hitreje. Pa samo navidezno; kajti kdor misli, da učenci vedó, kar znajo z besedami učiteljevimi ponoviti, se prečestokrat moti. Pravo razumenje doseže se najsigurneje, ako učenec sam pove, kako shvata, kar se mu postavi pred oči. Tako izve učitelj, kje je treba njegove pomoči, česa je treba razložiti in česa ne. To je prava štedljivost s časom in poleg tega se navadijo učenci s takim samostalnim pripovedovanjem k samodelavnosti pri učenju, s katero si bodo znali pomagati, kedar ne bodo imeli učiteljeve pomoči za seboj.

Celo takšni predmeti, pri katerih nimamo nobenih učil, se daó prav lepo uporabiti v našem smislu. Ako je n. pr. kako berilo dobro pripravljeno, potem ni previsoka zahteva, da pripovedujejo učenci, ko so enkrat prečitali, vsebino ali vsaj en del vsebine. Tako se bode učitelj prepričal, kakšen celoten utis je isto naredilo; ob enem pa bode tudi spoznal, kakor smo gori omenili, kaj je treba razlagati, kajti to se ne da vselej gotovo naprej določiti. Torej je nevarnost velika, da se ne razloži, česar bi bilo treba, a razlaga se pa marsikaj po nepotrebnem. Ako je treba, kedar učenec pripoveduje, kaj popraviti ali razjasniti, nikar mu ne sezi v besedo! Naj izgovori in se izjavi, kakor ve in zna. Če mu pretrgaš besedo, presekaš mu tok misli in zastoj se boš trudil potem znovič privezati govor. Še le, ko je svoj govor dokončal, se mora popraviti, kar je bilo napačnega in sicer, kolikor je mogoče, naj to store součenci. Tako imajo ti-le priliko, da posežejo samostavno med pouk. Pač pa more učitelj, učencu priti na pomoč, ako se mu beseda ustavlja, s celo kratkimi migljaji, n. pr. s vprašanji: kako dalje? zakaj? kaj hočeš reči? to je bilo? itd. ali pa s členci: in, potem, ampak, v kljub temu, tedaj itd. ali z opombami: nekaj še manka, nekaj si pozabil itd. — In če vkljub temu učenec ne zna dalje, moraš še vselej poprej klicati druge učence na pomoč, predno sam vmes poseješ.

Jasno je, da na tak način samostalnost učenčeva pride k večji veljavi, nego če neprenchoma popravljaš in ustavljaš, s čim učenca samo motiš, mesto, da bi mu pomagal. Čim več učence oviraš, čim bolj jih navadiš na to, da izsipavaš obilnost svoje modrosti nad njimi, kar ti brez vsake samodelavnosti pretrpé, tem manje se bodo potrudili, da bi sami mislili, tembolj te bodo poslušali topoglavo, brez zanimanja in brez veselja. Šola, kjer se tako poučuje, je kraj dolgočasnosti in muke učitelju in učencu — pravega uspeha pa ni nobenega.

H. Schreiner.

Načrt za računanje na

(Profesor L. Lavtar.)

II. Učni

Š o l s k o

Ura						
	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.		Vaje: $5+3=8$ $8-3=5$ (1. rač., 13)	Oblečene naloge za merjenje, sklep v obliki množenja (2. rač., 19)	1 v 1 v vrstah 1—30	Kakor 2. šolsko leto	Vaje za 1×1. Pri popravni pojmi: množiti, množenec, množilec, faktor, produkt
2.		detto.	detto.	Vaje: a) 1 kos v 1 paru b) 1 J v 1 D a) $20 \overline{dm} = \overline{m}$ b) $40 J = \overline{D}$ (2. rač., 18)	detto.	Vaje: a) $2 \times 20_{mm} =$ b) $2 \times 20 J =$ c) $2 \times 20 =$ (3. Rehbb., 42)
3.	Oblečene naloge N_1, N_2, N_3	detto.		Vaje: $28+5+9$ $8+9-5$ $12 \overline{dm} 5 \overline{cm} + 3 \overline{cm}$ (2. rač., 47)		Vaje: a) $2 \times 400h =$ b) $2 \times 400 J =$ c) $2 \times 400 =$ (3. Rehbb., 42)
4.	1+1, 1-1 se uče na spomin	detto.	Obleč. nal. s katerimi pripravljajš na sestavljene (2. rač., str. 47, 48, 49)	Vaje: $3 \times 5 + 7$ (2. rač., 48)		Vaje: a) $2 \times 4 \overline{dm} 3 \overline{cm} =$ b) $2 \times 4 D 3 J =$ c) $2 \times 43 =$ (3. Rehbb., 42, 43)
5.	detto.	Vrste: $\frac{10-1}{9-1}, \frac{10-2}{8-2}$ 8 itd. 6 itd. (1. rač., 13)	detto.	1 v 1 v vrstah do 30		Vaje: 2×320 (3. Rehbb., 43)
	Vaje: $5+3=8, 8-3=5, 1+1, 1-1$ se uče na spomin. — Vrste: $10-1, 9-1, 10-2, 8-2, \dots$ Oblež. nal. N_1, N_2, N_3 1 v 1 do 30. — Vaje 1 kos v 1 paru. — Namešane vaje za šest. in odštev., za množ. in šest. (odšt.). — Obležene nal. za merjenje, sklep v obliki množenja Pojmi: množiti, množenec, množilec, faktor, produkt. — Vaje: $2 \times 20, 2 \times 400, 2 \times 43, 2 \times 320$					

jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

načrt.

l e t o

č e t r t o		p e t o		6. 7. in 8.		Teden
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
	Vrste za odštevanje (4. Reh., 8, nal. 3)	Op. Ker se je to že večkrat ponavljalo, le nekoliko primerov vsake vrste, osobito pa pism. nal.	Sprememba celih in mešanih števil na ulomke in obratno (Anh., 3, nal. 1—5)		Izrač. obresti za 1% in 1 leto Pri popravi se uvede drugi pomen odstotkov namreč: 100 ^{ti} del štev.	19.
	Vrste za množenje z osnovnimi števili (4. Reh., 8, nal. 6)	Razširjanje in krajšanje ulomkov, n. pr. $\frac{3}{4} = \frac{6}{8} = \frac{3 \times 2}{4 \times 2}$ itd.	Razširjanje in krajšanje ulomkov (Anh., 3, nal. 6, 7)		Odstotni račun (Anh., str. 21, 22, 23)	
	Sprememba cel. in mešan. števil na ulomke, in obratno (4. Reh., 9, nal. 6, 7, 8)		Zimenjenje ulomkov (Anh. 4, nal. 10)		detto.	
	detto.		Sprememba decim. ulomk. na navadne (Anh., 4, nal. 11)		detto.	
	Razdrobitev ulomkov n. pr. $\frac{1}{2} = \frac{2}{4}$ (4. Reh., 19, nal. 9, 10)	Kakor posredno	Sprememba navadnih ulomkov na decimalne (Anh., 4, nal. 12)		detto.	
Vrste za odštevanje in množenje. — Sprememba celih in mešanih števil na ulomke in obratno. — Razdrobitev ulomkov		Sprememba celih in mešanih števil na ulomke in obratno. — Razširjanje in krajšanje ulomk. — Zimenjenje ulomkov. — Sprememba dec. ulomk. na navadne, in obratno		Odstotni račun; pojem % se jemlje v drugem smislu t. j. 1% ali 100. del števila		

Š o l s k o

Ura	Š o l s k o					
	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.	1+1, 1-1 na spomin	Vaje: 5+3, 6-2 itd. (1. rač., 14)		Vaje: $3dm + 4cm =$.cm (2. rač., 48)		Vrste: 1×20 1×200 2×20 2×200 itd. itd. (3. Rehb., 44)
2.	detto.	detto.	Mere v redu, na novo: 1ura=60min. 1min.=60sek.	Vaje: · ×3=6 3 v 6= (2. rač., 50, 51)	Obleč. nal. (3. Rehb., 45, nal. 1-6)	detto.
3.		detto.	Časovni rač. z urami, dnevi (2. rač., 49)	detto.	Kakor 2. šolsko leto	Vrste: 1×11= 2×11= itd. (3. Rehb., 44)
4.	Pokaže se za vaje pri posr. pouku na podlagi obleč. nalog n. pr. oče razdele 3 h med 2 uboga; koliko dobi vsak? —	Vaje: $2 = 1 +$ (1. rač., 14, 15)	detto.	detto.	detto.	detto.
5.	Jeden 3 h in drugi 1 h	detto.	detto.	detto.	detto.	detto.
	1+1, 1-1 na pamet. — Namesane vaje za sešte- vanje in odštev. Vaje $2=1+$.		Merjenje naslanja se na množ. — 1 ura=60 min., 1 min.=60 sek. — Ča- sovni računi z urami dneva		Vrste za množenje. — Oblečene nal. — Časovni rač. kakor 2. šolsko leto	

l e t o

č e t r t o		p e t o		6. 7. in 8.		Teden
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
	Razdrobitev ulomkov n. pr. $\frac{1}{2} = \frac{\dots}{4}$ (4. Reh. b., 19, nal. 9, 10)		Kratko ponavljanje vaj prejšnjega tedna		Odstotni račun (Anh., str. 21, 22, 33)	20.
	Vaje: $6 \times 5 =$ $5 + 5 + 5$ $+ 5 + 5 + 5$ $3 \times 5 + 3 \times 5$ $15 + 15$ ali 2×15		detto.		detto.	
	Vaje: 20×34 $2 \times 34 = 68$ $40 \times 68 = 680$		Seštevanje navadnih ulomkov a) jednako b) nejednakomenastih		detto.	
	Vaje: 20×34 680		detto.		detto.	
	Obleč. nal. (4. Reh. b., 28) Op. Ker se še otroci niso učili s števili kakor 13 n. pr. množ. so tako štev. spre-meniti v desetic		detto. in oblečene naloge		detto.	
Množenje z deseticami. — Oblečene naloge		Seštevanje ulomkov		Kakor 19. teden		

(Dalje sledi.)

Pedagogičsko društvo v Ljubljano!

V številki 5. z dné 10. sušca t. l. je prijavil „Popotnik“ nasvete, kako preosnovati med drugimi tudi „Pedagogičsko društvo“.

Ker se nam zdi preosnova in premeščenje tega društva pred vsem potrebno, pozdravljamo iz srca to misel, katero goji in jo tudi že sicer izrazilo več odličnih pedagogov.

Dokler je bival predsednik „Pedagogičskega društva“, gosp. Fr. Gabršček, v Krškem, nismo hoteli priti javno s tako zahtevo. A zdaj, ko se je preselil v Ljubljano, ni ovire, da se preseli tudi sedež društva.

Zato pozivljamo gosp. predsednika, da skliče občni zbor „Pedagogičskega društva“ v kratkem v Ljubljano. Pri tem zboru naj so potem ukrene, kar je treba za preosnovo.

Najprilicnejši čas za zborovanje bi bil letošnji binkoštni torek.

Ko bi pa sedanji odborniki na Dolenjskem stavili tej nameri kake zapreke, sestavi naj gosp. predsednik poseben osnovalni odbor ter skliče na binkoštni torek osnovalni zbor v Ljubljano, pri katerem naj se ustanovi novo „Pedagogičsko-književno društvo“. Na ta način se stvar najhitreje reši in v pravi tir spravi. *)

Več udov.

O nervoznosti.

Nervoznost je bolezen, katera se pojavi že pri otrocih, pa še bolj pogostoma pri odrasčencih.

Iz možgan in hrbtenjače vodi vse polno živčnih nitk po vsem životu. Po njih deluje duša. Njena volja prehaja od živcev na mišice ter povzroča gibanje.

Motnja v delovanjih živcev so živčne bolezni — hipohondrija ali klavernost, histetrija. Le te bolezni so razvite pri različnih ljudeh v različnih stopinjah. Občna prikazen na nervoznih ljudeh je ta, da se premalo brigajo za svoje telesno zdravje.

Na čem je spoznati nervozne ljudi.

Nervozni otroci svojim starišem, odgojiteljem in učiteljem navadno niso naklonjeni. Pogostoma je prevzame omotica in glavobol. Spanje imajo nemirno ali pa celo ne morejo spati. Pri vsaki malenkosti se hudo razjeze. Rado se jih poloti trajno sovraštvo in maščevalnost do oseb, katere jim niso storile nič žalega. Zdaj jih spreletava zona, zdaj jih zopet preplaši komarjeva senca. Kar nenadoma oslabe, strah jim pretresava mozeg. Plašno se oziraja okrog sebe. Včasih je nadleguje bujna domišljija, kmalu potem se jim usiljava skrajna dvomljivost. Samovoljni so, da jih mačka ne sme pogledati, opijanijo se, če le povohajo lesnikovo senco. Ljudij se nekako čudno izogibljejo. Razum otemneva, besede so mnogokrat zmedene. Dež kakor solnce in mraz neprijetno občutijo. Pogostoma jim krč zviija trepetajoče telo. Razkači jih vsak prazen nič.

Kako ljudje nervozni postanejo.

Nervoznost je otrokom po največ prirojena, podedovana od njih starišev. Pa tudi pozneje storijo slabe življenske razmere človeka nervoznega. Največ gorjá zakrivi slaba, mehkužna, nespametna odgoja. Dokler zamorejo stariši vse po volji storiti svojim angeljkom, dotlej še pojde za silo. Kakor hitro bi se pa tako mehkužno „seme“ moralo postaviti na lastne noge, takrat ga manjka na vseh straneh, in konec je sreče in za-

*) Pooblaščenim smo prijaviti, da prosi gosp. Gabršček vse člane in druge gg. tovariše in tovarisice, naj mu blagovoliijo (na učiteljišče v Ljubljani) takoj po dopisnicah naznaniti, se-li strinjajo s preosnovo in premeščenjem „Pedagogičskega društva“, oziroma z osnovanjem novega društva, in kdaj bodi zborovanje.

Ker je želiti, da se novo društvo najtesneje oklene okrajnih učiteljskih društev, naj se blagovoliijo tudi ista izjaviti istim pótém o gornji preosnovi.

dovoljnosti. Ker tako slabo odgojeno človeče tudi svojih telesnih strasti brzdati ne more, zato bo kmalu zabredlo v vsakovrstne pregrehe kakor razuzdanost, zapravljalivost i. t. d. Grehi rodé zle posledice. Slabotnež v нравnem oziru torej ne more doživeti nič trajno veselega in duh razve-lrujočega. Zaupanje v samega sebe zgine, ž njim pa zbeži tudi sreča. Da postane tudi zdrav in duševno krepak človek nervozen, to zakrivijo v obče slabe življenske razmere. N. pr. Priden človek ima hudobne sosedé. Ti mu nagajajo, obrekujejo ga, psujejo ter mu na vsak mogoči način škodujejo, z jedno besedo vse mu storijo, samo nič dobrega. Nekoliko časa še vse voljno potrpi, ker je priden, potem je primoran, pri sodnji si pomoči iskati. Pa vse nič ne pomaga. Hudobneži mu le še huje prizadevajo, da, zadnji grizljaj kruha mu izpred nosa odneso. Od vseh strani noč in dan preganjani trpin se bo kmalu naveličal poterpljenja, začne se na tihem jeziti in premišljevat, kako se odkrižati hudobnežev. Ker pa na nobeni strani ni pomoči — saj njemu se tako dozdeva — začne se siromak le še bolj jeziti. Jesti mu ne diši več. Pri tem ga jamejo zapuščati telesne moči, duh mu otemneva, spomin slabi, roke in noge se tresejo: nervozen človek je. Takih in enakih slučajev je najti v vsakdanjem življenju (posebno v zakonskem) na tisoče in stotisoče.

Kako je ravnati z nervoznimi ljudmi ozir. kako jih zdraviti.

Nervozen človek je pravi siromak. Ker je sila občutljiv in razdražljiv, zato mu je živeti z ostalim ne preveč galantnim svetom v vednem nasprotstvu, vednem prepiru. Krščanska ljubezen do bližnjega pa nam vелеva, ne dražiti takih ljudi, ne jim za zlo jemati njih prenegljenih besed in dejanj, temveč imeti usmiljenje s reveži ter se pri občevanji ž njimi primerno ozirati na njih slabosti. Nervozni ljudje naj se varujejo vsake nezmernosti! Močna kava in druge opojne pijače jim zelo škodujejo. Tudi prevelika vročina in hud mraz, potem težavno delo, нравna popačenost ali razuzdanost i. t. d. zelo pospešujejo nervoznost. Zelo krepčajo izneverjene živce: dobra, tečna hrana, lahko delo na prostem, primeren počitek, prijetna toplota, umivanje telesa s hladno vodo, otiranje, vdihovanje zdravega, čistega zraka, bivanje v veseli družbi i. t. d.

Otroke je treba navaditi kar od prve mladosti, da znajo ubogati na besedo. Nebo-gljivi otroci pišejo svojim starišem vsak dan novo spričevalo uboštva. Poštena dobra volja sij mladini raz obličja, ne pa hinavsko svetožalje! Poleg tega, da priganjaš otroke k nauku ali delu, ne brani jim, pošteno igrati se. Telovadba, lepe narodne igre zelo krepijo mlade moči ter vedrijo duh in sreé. Kadar stopi človek v življenje, mora biti dovolj trden na vse strani. Dični naš pesnik poje:

Ne plaši se znoja, ne vstraši se boja!
Saj možko dejanje krepčuje moža;
A pokoj mu zdrave moči pokonča.

Josip Druzovič.

Zborovanje odposlancev štajerske učiteljske zaveze v Gradcu.

Dne 1. t. m. vršilo se je v Gradcu izvanredno zborovanje odposlancev učiteljskih društev, pripadajočih „Štajerski učiteljski zavezi“ (Lehrerbund). Po običajnem pozdravu poročal je predsednik, meščanske šole ravnatelj v pokoju, gosp. Stopper, o došlih dopisih in o vzrokih, zakaj je bilo potrebno, sklicati odposlance k izvanred-

nemu zborovanju. Vsled izstopa graškega učiteljskega društva so izstopili iz vodstva štiri udje in je torej treba popolniti zavezino vodstvo, pa tudi spremeniti zavezina pravila. Nadalje je poročal predsednik o seji zavezinega odbora dne 27. decembra 1895 in o delovanji zavezinega vodstva od zadnje skupščine v Voitsbergu. Vsled zo-

petne peticije učiteljske zaveze do deželnega zbora in prošnji kakih 80 občin in krajin šolskih svetov tičečih se uvedanja sestava osebnih plačilnih razredov kot podloge plače ljudskih in meščanskih učiteljev je dovolil deželni zbor nadaljno svoto 10.000 gld. za premeščenje več šol v višje plačilne razrede. Glede na Karlovove šolske predloge je vodstvo predložilo deželnemu zboru spomenico. Prošnje, da bi se tudi učiteljem znižala vožnina po avstrijskih železnicah, še trgovinsko ministerstvo ni rešilo. Predsedstvo pomožnega društva za učiteljice in vzgojiteljice je izjavilo, da vsprejema učiteljske hčerke v svoj zavod za mesečno plačo do največ 20 gld. Po predlogu radgonskega učiteljskega društva je zavezino vodstvo uspešno posredovalo pri deželnem šolskem svetu v smislu, da se pri razpisu učiteljskih služb ne bo več zahtevalo, da prilože stalno nameščene učne osebe svoji prošnji domovnico; deželni šolski svet bo v kratkem izdal ukaz o tej zadevi. Tudi prizadevanja zavezinega vodstva (vsled prošnje učit. društev v Brucku in Ljubnem), da se plače novo nameščenih učnih oseb hitreje nakažejo, so imela uspeh, kajti dotično naredbo je deželni šolski svet že razposlal podložnim oblastvom.*) Fran-Jozefova ustanova je pridobila z volilom zasebnika Zirngasta v Gradi, umrlega l. 1894., 250 gld. Dobrodki znašali so preteklega leta 676 gld. 72 kr., stroški pa 236 gld. 82 kr., da ostane koncem društvenega leta prebitek 439 gld. 90 kr. Fran-Jozefova ustanova ima 3878 gld. 73 kr. premoženja; inkasoprovizij pri zavarovalnicah prejela je do sedaj vsega skupaj 1177 gld. 32 kr.

Gospod ravnatelj Schreiner poročal je potem o spremembi zavezinih pravil, predlagani po odboru, in sicer v § 4. b, c, f in h. Po daljši živahni razpravi sprejeli so se predlogi odborovi z nekaterimi dostavki.

Potem so se izvolili v odbor zopet vsi

*) Dotični ukaz objavimo na drugem mestu.
Uredn.

stari odborniki: Gosp. G. Stopper predsednikom, za Goruje Štajersko gg.: Artner, Slana, Schweinzer; za Srednjo Štajersko gg.: Hendrich, Pröll, Sturm; za Spodnjo Štajersko gg.: Schreiner, Sedlatschek in Praprotnik. Na podlagi novih pravil so se do njih potrditve začasno izvolili v odbor na novo gg.: Söllner, Weber, Schelllauf, Resch, Monschein in Rieder. Za pregledovalce računov izbrali so se gg.: Grimm, Köck in Schreithofer.

Po volitvi sklenilo se je, opustiti nameravano proslavljanje društvene petindvajsetletnice, sklenjeno na skupščini v Voitsbergu, in sicer z ozirom na sedanje slabo gmotno stanje ljudskega učiteljstva. Vršila se bo le vsako leto običajna skupščina, katere kraj in čas določi zavezino vodstvo. Gosp. Schopper (Bruck) poročal je o predlogu gosp. V. Theissa, učitelja na strokovni šoli v Brucku, naj se izda o priliki petdesetletnice vladarja našega cesarja spominski list, katerega čisti dohodek pripadi Fran-Jozefovi ustanovi. Zbor je pozdravljal radostno ta predlog ter prepustil zadevo odboru, da jo izvede. O raznih predlogih, tičečih se ureditve učiteljskih plač in grozečega nedostajanja učnih učij, razvila se je živahna, včasih precej burna razprava, v kateri se je izpregovorila marsikatera ostra beseda zoper v tej zadevi vplivne in odločilne kroge. Sklenilo se je, da se drži učiteljstvo Štajerske neomahljivo uvedanja sestava osebnih plačilnih razredov, jedino pravične oblike za plačo učnih oseb, in sicer na podlagi plač, določenih za uradnike v 9., 10. in 11. činovnem razredu in da bo skušalo doseči ta smoter z vsemi zakonitimi sredstvi.

Nekateri drugi nasveti so se prepustili odboru, da jih reši, potem pa je zaključil predsednik zborovanje, ki je bilo trajalo pet ur. Po sklepu zborovanja je še odbor volil zavezino vodstvo (razun predsednika, katerega so bili že poslanci izvolili) in sicer gg. Pröll-a, namestnikom predsednika, Weber-ja, blagajnikom, Söllner-ja in Resch-a, tajnika.

Slovstvo.

Novosti.

„Majka u rada za Boga i Hrvasku.“ (Mati pri delu za Boga in Hrvatsko) ili „dar hrvatskim ženama“ poklanja Ivan Nep. Jemersić župnik grubišnapoljski. Cena 60 nč. — Pod tem naslovom je izšlo že tretje izdanje te znamenite knjige v kratki

dobi poldruga leta. Tretji natis je že predelan v zmislu dobrohotne kritike od veljavnih strani. V tretji izdaji so na prvem mestu častitke mnogih škofov, namreč: Strossmayerja, dr. Aloj. Mat. Zorna v Gorici, dr. Jak. Missie v Ljubljani, o. Simuna Milinovića, nadbiskupa glagoljaša v Baru

(Črna Gora), Marijana Markovića v Banjaluci, Ivana Flappa v Poreču, Julija Drohobezkega v Križevcih, Pavla Guglerja in Zagreba in Marčelića iz Dubrovnika.

Najbrže ni še bilo na slovanskem jugu knjige, ki bi dobila toliko in takih priznanj, kakor ta. In zares: ako se bodo matere ravnale po njenih bisernih naukah, bodo vzgajale svoje otroke tako, da bo dobro poskrbljeno za njih dušni blagor v večnosti, na tem svetu pa bodo tudi vredni delavci za blaginjo ljubljene domovine.

V slovenskih časopisih se je bila izprožila misel, naj bi se presadila ta krasna knjiga na slovenska tla. V istem času je imela „Goriška tiskarna“ A. Gabršček v Gorici pripravljen že dober slovenski prevod; ali ker je bila med tem naznanjena tretja predelana izdaja izvirnika, je tiskarna še počakala s tiskom, a prelagatelj je popravljen prevod po tretji izdaji, ki je došla pred nekaterimi tedni iz Scholzeve tiskarne zagrebske. — Opozarjamo, da to je edini slovenski prevod, kateri je dovolil pisatelj, veleč. gosp. župnik Jemeršić. Prevod ima naslov: „Materino delo za Boga in domovino. Hrvatski spisal Ivan Nep. Jemeršić. S pisateljem dovoljenjen po 3. izdavi poslovenil Simon Pomolov“.

Slovenski prevod izide tekom poletja v lično tiskani knjigi, obsegajoči 12 do 13 tisk. pol. Cena v razprodaji bo 60 nč., po pošti 70 nč., kolikor stane izvirnik. — Za tiste rodoljube pa, ki se naprej naroče in pošljejo denar do konca maja t. l., znaša cena le 50 nč. s poštnino vred. Knjiga se bo tiskala najmanj v 1000 iztisih. — Izdajatelj želi, da bi se oglasilo mnogo naročnikov, ki pošljejo 50 nč. do konca maja; tako bo vedel po priliki, koliko iztisov mu je narediti, da ne bo na škodi.

Knjižnica za mladino. Snopič 15: Zelene listi. Kratke pripovedi za otroke, stare 6 do 10 let. Po Francu Wiedemannu poslovenil Anton Brezovnik, učitelj. — Naročba na to knjižnico je še vedno mlačna, delajmo!!

Pomladni glasi, posvečeni slovenski mladini. VI. Z 8 slikami. Uredil in založil Matija Prelesnik. 1896. Katoliška tiskarna. Str. 144. Vsebina: Poslanica. Iz potne torbice. Pšenično zrno. Slavna zmaga Gajnika vojnika. Jutranji občutki. Seme večnega življenja. Pomemben dan. Stanica. Siroti. Ob tihih jamic. Blagor usmiljenim.

Ker nismo utegnili prečitati teh knjižic, še ne moremo izreči danes nobedne sodbe.

Slovanska knjižnica nam podaja v dvojnatem snopiču 48—49. poezije Pagliaruzzi-jeve (Krikanove), ki so bile že izšle L. 1887. v založbi Antona viteza Sabladoskega, od katerega je kupil gosp. Gabršček celo zalogo teh poezij.

Književni oglas! Čast mi je ovijem obznaniti, da sam izdao Mali zvjezdoslovac prikaznujući i zemlju kao zvijezdu.

Zvjezdovni je svijet za nas vrlo važan, zanimiv i poćan, jer se bez poznavanja njegovih glavnih pojava ne mogu razumjeti upravo najvažnije opstojnosti na Zemlji. Mi do sada ne imadosmo nikakova cjelovitoga djela o zvjezdoslovju; priredio sam s toga ova djela, koje će ovu prazninu korisno ispuniti. Knjiga ima četiri dijela: I. kaže: Čemu su nam spoznaje o zvjezdovnom svijetu. II. i III. prikazuje „zvjezdovni svijet i našu Zemlju kao zvijezdu“. U IV. dijelu prikazuje sam rezultata astronomije i Božanskom objavom, kako će se zvjezdovni svijet i Zemlja preobraziti i ustaliti na vječna vremena.

Dodao sam knjizi i 6 kamenopisnih tablica, koje će znatno olakšati razumjevanje sadržaja.

Knjiga se dobiva kod mene, Zagrepčani kod g. I. Kralja v Zagrebu, Preradovićeve ulica 1. b. meko vezana za 50 novčića = 1 krunu, a u ukusno od gosp. Stanka Tkalcica gradskog knjigoveže, u Zagrebu, Gundulićeve ulica 10. priređenim platnenim koricama s pozlaćenim naslovom za 70 novč. Tko kupi 10 primjeraka, dobije 1 besplatno. Pojedini komadi najlaglje će se nabavljati poštovnom nuputnicom. Tko naime pošalje 55 novč. (za vezanu 75 novč.) tomu ću knjigu franko poslati. Tko poš. nuputnicom pošalje povrh cijene 5 novč. za pojedinu knjigu, poslati ću ih franko; inače pouzećem.

U Karlovcu 1. veljače 1896.

Veleštovanjem Adam Grustling, pridijeljeni učitelj više djevojačke škole.

Društveni vestnik.

Iz ljutomerskih gor. Društvenega zborovanja dne 5. marnja se je vdeležilo 13 članov. Predsedoval je gosp. nadučitelj Robič.

I. Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja z dne 6. febr.

II. Prečitata se sledeća dopisa:

a) Predsedništvo „Zaveze“ pozivlja društvo k nabiranju prostovoljnih prispevkov k nabiranju naročnikov. — Temu pozivu se hoćemo odzvati v prihodnem zborovanju.

b) Gospod Kosi v Središču dopošlje tisoč snopcev svoje „Zabavne knjižnice“ za slovensko mladino V. zvezek v razpečevanje. — Predsednik želi, naj učitelstvo deluje pri krajnih šolskih svetih, premožnih stariših, šolskih prijateljih in dobrotnikih na to, da se ta zvezek, v katerem je priobčen življenjepi pokojnega ljutomerskega učitelja Jožefa Freuensfeld-a (s sliko), razširi ne samo po vseh šolskih knjižnicah ljutomerskega okraja, ampak da ga dobi kolikor mogoče tudi šolska in šoli odrasla mladina v roke. Snopci stane samo 12 kr. in se dobi pri društvenem predsedniku.

III. Predsednik poroča imenom odbora o načrtu, po katerem naj društvo obhaja svojo 25letnico. Po kratkem razgovoru se sklene sledeče:

a) Z ozirom na to, da so bila društvena pravila v spomladi 1871 vis. c. kr. namestništvu v potrjenju predložena in dne 19. avg. 1871 potrjena, naj se obhaja 25 letnica v četrtek 11. junija v Ljutomeru po sledečem načrtu:

- A) Slovesna sv. meša za vse rajne društvenike.
- B) Slavnostno zborovanje.
- C) Banket in prosta zabava.

b) Podrobnejši načrt, oziroma vspeled oznani se pozneje.

IV. Predsednik poroča o dr. Much-ovi stenski tabli pra- in starozgodovinskih spomenikov iz Avstro-Ogrske. Ta prav zanimiva tabla predstavlja najvažnejše pra- in starozgodovinske najdbe v prav natančnih slikah, pa tudi pojasnjuje kulturni razvitek kadar se kaj starinskega najde. Priporočamo to stensko tablo kot prav dobro učilo pri zgodovinskem pouku.

V. Gospod Vrščaj stavi o osnovi „vprašalne škrinje“ sledeče predloge, kateri se sprejmejo:

1. Vsak ud našega društva ima pravico, predsedništvu pošiljevati ali osebno izročevati prašanja, tičoč se šole in učiteljstva t. j. bodisi didaktično — metodičnega ali stanovsko-socijalnega zadržaja.

2. Taka prašanja se lahko oddadó anonimno ali pa z imenom.

3. Predsedništvo stavlja na dnevni red posameznih mes. zborovanj odgovore na taka prašanja in sicer:

a) o obširnejših prašanjih, katera zahtevajo temeljitega premočrovanja, poročajo za to od predsedništva prej naprošeni poročevalci.

b) druga prašanja se rešujejo potom debate v plenu društva. —

V sredo, dne 1. aprila je imelo učiteljsko društvo četrto letošno zborovanje, katerega se je udeležilo 17 članov. Otvorivši zborovanje pozdravi predsednik gospod nadučitelj Robič novo pristopivšega člana gosp. Majcen-a, pom. učitelja na Cvenu ter izrazi sožalje društva prisotnemu

gosp. nadučitelju Šijancu, kteremu je dne 14. marca nemila smrt pobrala hčerko Matildo.

I. Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja z dne 5. marcija.

II. Dopisom „Zaveze“ so se zborovalci odzvali s tem, da se je nabralo v namene Popotnikove 6 kron in za Ribnikarjev nagrobni spominek 6 kron.

Iz vprašalne škrinje smo obravnavali vprašanje „Kakšno mnenje ima naše učit. društvo o članku v Popotniku št. 5 glede proslave cesarjeve 50letnice?“ Poročevalce je bil gosp. Vrščaj, kateri je po daljnem razgovoru (Cvahte, Kryl, Schneider) stavlil sledeči predlog: „Ljutomersko učit. društvo odobrava listvo načrta za proslavo 50letnice vladanja Nj. Velikanstva, kateri načrt je objavljen v 5. št. Popotnika dne 10. marca 1896“. Predlog se sprejme z večino glasov.

IV. Gosp. nadučitelj Vauda podaval je o delu in delavnosti v življenju in v šoli. Njegova današnja razprava je obsegala sledeče točke: 1. Kaj je delo? 2. Čemu je delo? 3. Delo v duševnem in moralnem oziru. Posamezne točke je podavatelj prav povoljno rešil. O ostalih točkah obljubil nam je nadaljevati drugokrat.

V. Prihodno zborovanje se določi na četrtek 7. maja v Ljutomeru. Predsednik zaključil zborovanje želeč vsem zborovalcem prav srečne in vesle praznike.

Ptuj. Tretje zborovanje našega društva v tem letu bilo je dne 1. aprila. Udeležba je bila zelo povoljna, kar je predsednik g. Žihner v svojem pozdravu z veseljem povdaril. Vedno tako!

Zapisnik zborovanja dne 1. marcija t. l. se potrdi.

Došla sta dva dopisa. a) Dopis slav. okrajnega glavarstva, ki nas obvesti, da so naša popravljena društvena pravila od vis. dež. vlade potrjena. b) Dopis „Zaveze“ zadevajoč pokritje stroškov za spomenik gosp. V. Ribnikar-ja. Temu dopisu se je ustreglo s tem, da so se nabrali radovoljni doneski.

Temu sledi podavanje gospoda Matjašič-a, vodje državne vinorejske šole v Ptuj. Gospod podavatelj je prinesel s seboj več vrst trt in priprave za suho ali zimsko cepljenje. Razložil nam je najpoprej vzgajanje podlog iz ključev, pokazal nam potem cepljenje na bilah (korenjakih) s plutovino in opisal takozvano zašolanje ali vlaganje ceplicev v zemljo in njih oskrbovanje v 1. letu. V daljšo razpravo posameznih točk tega zanimljivega podavanja se ne bom spuščal, ampak dovoljujem si na tem mestu vabiti one gospode, ki se za to reč zanimajo in katerih delokrog je v vinorodnih krajih, na naročbo prekristnega lista „Kmetovalec“, ki izhaja v Ljubljani kot uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodine Kranjske. List izhaja dvakrat na mesec in velja za učitelje in ljudske knjižnice le 1 gld. (drugače 2 gld.) ter prinaša članke iz vseh gospodarstvenih strok. In ravno letos pa ima daljšo, s

podobami pojasneno razpravo: „Najcenejša in najhitrejša obnovev opustošenih vinogradov“. Torej sezite po njem! Naročnina se pošilja c. kr. kmetijskij družbi v Ljubljani, Salendrove ulice št. 3. — Splošno zanimanje, katero se je kazalo pri podavanju gosp. Matjašič-a, kazalo je o veliki važnosti obravnavanega predmeta, posebno pa o vsestranski temeljiti naobraženosti gospoda podavatelja v njegovi stroki. Vse one trte, katere je bil omenjeni gospod s seboj prinesel, prepustil nam je v razdelitev in nas povabil, da si ogledamo državno trtnico in pokusimo lanski pridelek. Temu vljudnemu vabilu odzvali smo se vsi seveda z velikim veseljem. Na to je gospod predsednik zahvalil gosp. poročevalca na njegovem vzglednem podavanju in vsi smo mu veselo pritrdili.

Nadalje se je sklenilo, da izletimo 7. maja v Vurberg. Brošura gosp. župnika Slekovca prinesla nam je dokaj zanimljivega o vurberškem gradu, hajdi torej, pogledat si ga!

Okoli 1/2 3. ure zbrali smo se v drž. trtnici, kjer nam je vodja gosp. Matjašič pokazal nasade in razložil, kar je bilo potrebnega. Ko smo si lepo urejeno trtnico ogledali in se je hvalevredna zvedavost utešila, šli smo v — klet. Pri tako dobri kapljici prišel je nehote na misel rek našega pristnega Haložana: „Štefek, le pij ga, tega smo mi perpuivali“; (če pa je slaba letina pa pravi: „Sosed, le ga še le, takega 'mamo, kak nam ga jo Bog dal“).

— o.

Iz Šmarja. „Šmarsko-rogatsko učit. društvo“ zborovalo je dne 1. aprila v Šmarji.

Gosp. predsednik pozdravi navzoče ter naznani dnevni red.

Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja.

Naznani se dopis „Konjiškega učit. društva“, s katerim se tudi mi strinjamo, in dopis gospoda Planer-ja, v katerem naznanja svoj izstop iz našega društva — !

Referat se radi pomanjkanja časa preloži ter se preide k volitvi novega odbora.

Voljeni so: gosp. Strmšek, predsednikom, gosp. Sekirnik, namestnikom, gđ. Scharlach, blagajnikom, gosp. Bezjak in Rošker, tajnikom, gosp. Dreflak in Debelak, odbornikoma.

Na novo pristopi društvu gosp. Kranjčič, učit. v Šentvidu. V njem smo dobili izvrstnega prvega tenorista. Ako nas bodo blagovolili drugi gosp. tovariši podpirati, lahko se bodemo razveseljevali tudi s popevanjem.

Društvo sklene po vzgledu „Celjsko-laškega učiteljskega društva“ uvesti tudi „vprašalno skrinjico“.

Društenina se določi na 1 gld., ker je ustanovna „Slovenski Matici“ doplačana ter se ni nadejati posebnih stroškov iz blagajne.

Prihodno zborovanje se določi na 1. četrtek meseca majnika pri Sv. Križu poleg Slatine, kjer se nadejamo obilne udeležbe.

Rošker.

Dopisi in druge vesti.

Gradec. (C. kr. šolski svet štajerski) je vsem mestnim in okrajnim šolskim svetom razposlal ta le ukaz:

„Iz krogov ljudskošolskega učnega osobja, zlasti v šolskih okrajih na deželi, so se vložile opetovane pritožbe, da mine od dneva nastopa službe učne osebe navadno precej časa, predno dojde nakaznica službenih dohodkov, vsled česar zabredejo dotične učne osebe pogostoma v neprijeten položaj. Ker povzročijo to zatezanje skoro brezizjemno krajni šolski sveti, kateri ne javijo pravočasno nastopa službe in ker se mora z druge strani tudi vsled tega, da se predložijo ta naznanila nakazujoči deželni šolski oblasti potom okrajnih šolskih svetov, vključ vsemu pospeševanju po zadnjeimenovanih, izgubiti nekaj, dasi ne mnogo časa, odredi deželni šolski svet, vpoštevajoč omenjene opravičene tožbe, da je v bodoče naznanjati nastop službe ne več po krajnih šolskih svetih, temveč vedno po šolskih vodstvih samih, in sicer naravnost in še na dan nastopa službe deželnemu šolskemu svetu v svrhc, da se nakazejo službeni dohodki, in ob jednem radi pregleda tudi predstojeci okrajni šolski oblasti.

Temu se pripomni, da bo treba v slučajih, kjer nastopi kdo službo vodje ljudske šole, potrditi dotično naznanilo predsedniku krajnega šolskega sveta ali krajnemu šolskemu ogledi.

V to svrhc izda okrajni šolski svet posameznim šolskim vodstvom primerne vzorce po sedaj rabljenih izkazih o spremembah za stalna in začasna nameščenja. O tej odredbi, ki je takoj veljavna, je obvestiti vsa podložna šolska vodstva in vse krajne šolske svete“.

Upamo, da bode vse štajersko učiteljstvo ta velevažni ukaz radostno pozdravilo.

Iz mariborske okolice. Koncert, katerega je bilo priredilo naše učiteljsko društvo dne 25. sušca se je obnesel jako dobro. Dvorana je bila popolnoma zasedena in občinstvo je z veselim zanimanjem poslušalo posamezne točke raznovrstnega vspeveda ter jih navdušeno odobrilo. Posebno odlikovali sta se zopet gospici A. in M. Štupca, kateri sta poslušalce kar očarale s svojim milim, nežnim petjem tako v umetnih Dvofakovih „Moravskih dvospievih“ kakor potem v narodnih pesnih. Tudi gospica Anka Osana

je rešila svojo nalogo — deklamacijo Gregorčičeve pesmi „Hajdukova oporoka“ — jako dobro. Od zborov bil je najboljši mešani zbor, ki je nastopil v dveh točkah. Volaričeva „Grajska hči“, je občinstvu tako ugajala, da kar ni hotelo prenehati s ploskanjem. K uspehu tega zbora sta seveda mnogo pripomogli gospici Štupca, ki sta dvospjev ob diskretnem spremljevanji zbora peli tako izrazito in nežno, da sta morali vsakega ganiti. Tudi v drugi točki — krasnem vencu čeških narodnih pesmi — se je mešani zbor odlikoval; pel je lepo nuncirano, složno. Nastopil je pri tem koncertu tudi tako močen tamburaški zbor, kakoršnega še v Mariboru nismo čuli. Združili so se bili mariborski, slovenjebistriški in nekateri drugi tamburaši v lepo celoto. Udarjali so dve točki prav dobro. Istotako je orkester jako vrlo sviral svoje tri točke. Po končanem vsprejemu pa so nastopili trije mladi Serajniki in tekmovali med seboj v lepem predavanju izbranih skladb, pa tudi pevci so pridno prepevali, tako da smo imeli po koncertu še drug koncert. Bilo je prav živahno in veselo. Hvala lepa vsem sodelavnikom, zlasti pa onim iz ptujskega in slovenjebistriškega okraja, ki se niso vstrašili ne truda ne stroškov, da so omogočili ta za učiteljsvo častno vspehi koncert. Slava jim! Hvala in čast pa tudi dirigentu doktorandmu Mirku Neratu za njegov obilen trud in spretno vodstvo vaj, brez katerega bi se koncert gotovo ne obnesel tako sijajno! — Med občinstvom opazili smo mnogo odličnih gostov, pa primeroma malo učiteljev iz domačega okraja. Odločno moramo grajati to skrajno nebržnost, zlasti pri onih tovariših v najbližji bližini kraj Maribora, ki so tako lepo ostali doma! Lepa vzajemnost!

Dunaj, 9. aprila. Sedemletna kruta borba za hrvatsko ljudsko šolstvo v isterskih občinah Sv. Ivan in Sv. Martin se je v zadnji instanci, pri upravnem sodišču, sijajno dognala. Isterski deželni odbor se je kot vzdrževalec dotičnih šol pritožil zoper naredbo naučnega ministerstva glede na učni jezik. Pri obravnavi pred upravnim sodiščem je naučno ministerstvo zastopal poslanec dr. Kopp. Razprava je trajala tri ure. Ob dveh je predsednik grof Schönborn razglasil razsodbo, s katero se pritožba isterskega deželnega odbora zavrača kot popolnoma neosnovana.

(Častnim članom) je pri svojem dobro obiskovanem mesečnem zborovanju dne 1. tekoč. meseca imenovalo učiteljsko društvo za celjski in laški okraj gosp. Antona Brezovnik-a, učitelja v Vojniku, radi mnogih njegovih zaslug za društvo in šolstvo sploh, soglasno svojim častnim članom ter mu koj vročilo lepo narejeno diplomu.

(Razširjene šole.) C. kr. dež. šolski svet štajerski je odredil, da se ima dosedanja jednorazrednica ljudske šole pri Sv. E. mi razširiti v dvo-razrednico in je javil dosedaj začasni peti razred

ljudske šole pri Sv. Marku niže Ptujja definitivnim, ter sistemoval od letnega tečaja 1896 naprej še jedno učiteljsko mesto na tej šoli.

(III. izkaze.) Za nagroben spominek V. Ribnikarja so darovali: Slavno učit. društvo v Ptuj 5 gld., gg. Franc Kocbek, nadučitelj v Gor. Gradu in M. Kante, c. kr. okr. šol. nadzornik v Sežani po 3 gld., g. Nerat, urednik „Popotnika“ 2 gld. Skupaj 12 gld. Srčna hvala! Do sedaj je nabranih 68:50 gld.

Dol. Logatec, 7. aprila 1895. Ivan Šega.

(Ferijalni tečaj za izobrazbo učiteljev za pouk v deških ročnih delih.) Z dovoljenjem visokega c. kr. ministerstva za bogoslužje in uk z dne 16. decembra 1895, št. 29.095 se priredi v poslopju Franc-Jozefove ljudske in meštanske šole v Gradcu pettedenski tečaj za izobrazbo učiteljev za pouk v deških ročnih delih. Prične se 20. dne julija, konča pa 24. avgusta 1896. — Kdor želi udeležiti se tega tečaja, javi to pismeno voditelju tečaja, gospodu Francu Söllnerju, ravnatelju deške meštanske šole v Ferdinandum v Gradcu, Färbergasse 11. Ker je mogoče sprejem le omejenega števila slušateljev, nujno priporočamo, da se vsak točno drži termina za oglas.

Odborova izjava „Pedagogiškega društva“ kot odgovor nekaterim ljubljanskim udom (glej Učit. Tov. št. 7).

Pri lanskem zborovanju v Novem mestu se je že izrekla želja, da bi se naše „Pedag. društvo“, postavilo na širšo podlago ter preosnovalo tako, da bi služilo potrebam ljudsko- in srednješolskim. S tem se odbor vsekakor strinja, nikakor pa z nasvetom kakor ga čitamo v zadnji šte. „Učit. Tov.“ Preselitev društva je treba temeljito pretresavati in posebno uvaževati, da ljubljanski pisatelji-profesorji sodelujejo večinoma pri „Slov. Matici“ in „Ljublj. Zvonu“, ljudski učitelji so se krepko oklenili „Slov. učit. društva“ in sedanji predsednik v Ljubljani, iz znanih razlogov ne utegne ta čas ničesar storiti v prosep „Pedag. društva“, ter je tudi pismeno izročil v smislu § 17 društvenih pravil vse poslovanje svojemu namestniku v Krškem.

Nam se dozdeva, da bi bil pri sedanjih razmerah Maribor kot središče slov. pedagogov najpripravnejši sedež preosnovanemu „Pedag. društvu“. Sicer je Maribor na periferiji, ali pomislite je, kako vro deluje na skrajni jezikovni meji v Celovcu — družba sv. Mohora! Zato bi bilo najboljšo, da se skliče občni zbor „Pedag. društva“ zopet skupno z zborom „Zaveze“, kjer bi se pretresavala sedanja pravila in po potrebi preosnovala, potem pa tudi določil sedež društvu. Do tistega časa se bode dotiskala in razposlala tudi društvena knjiga.)*

V Krškem, dne 6. aprila 1896. I.

*) Da se objubljena knjiga tako počasi tiska je vzrok, ker je „Narodna tiskarna“ privolila v najnižjo tiskarsko ceno in društvo pri slabem gnotnem stanju mora potrpeti s tiskarskimi zaprekami.

(V Popotnikove namene) je poslala častita posojilnica v Černomlju podpisanemu upravnstvu 20 K. Za ta velodušni dar se iskreno zahvaljuje
Upravištvo „Popotnikovo“.

(Društvo „Selbsthilfe“ štajerskega učiteljstva) razglasilo je ta le poziv:

Pomlad mora priti! — Prvi dan letošnje spomladi prejel je odbor društva „Selbsthilfe“ potrjena pravila nazaj in po § 6 se začne z dnem, ko se to objavi, delovanje društva. Vsi, ki so društvu že pristopili se torej najuljudneje prosijo, da blagovolijo doneske, ki so v § 3 in 5 določeni, namreč 1 krono pristopnine, 2 kroni za prvi slučaj smrti, 30 vinarjev opravičnine in 20 vinarjev za pošno položno knjižico po pošni nakaznici načelniku društva: Janezu Slana, nadučitelju v Gaishorn-u poslati. Vsak ud dobi takoj po natisu pristopnico, pravila in izvrševalne določbe. Tudi se vsak najvljudneje prosi, da natančno pove svoje ime in značaj, da se to vpiše. Ob enem se prosi vso učiteljsko osebje na javnih in zasebnih šolah od najvišje do najnižje stopinje, da temu blagoslovenemu društvu pristopi. Dokler se pravila ne natisnejo, lahko učiteljska društva, kojim se je v svojem času doposlal načrt pravil, dadó potrebna pojasnila. Čas brezpopojnega sprejetja v društvo poteče za vso sedaj stalno nastavljeno učiteljsko osebje čez 6 mesecev to je dne 24. septembra t. l.

Odbor društva: „Selbsthilfe“ štaj. učiteljstva.

Julij Eichmeyer,
tajnik.

Janez Slana,
načelnik.

Oskar Banko, Ferdinand Tremml, Jožef Artner,
odborniki.

[Učiteljske plače na Angleškem.]
Od l. 1893./4. dobivajo učitelji osnovnih šol anglejske državne cerkve, in sicer: glavni učitelji po 2400 mark, pomožni učitelji pa 1490 mark. Na šolah ki so podrejene upravi School Boards po dobivajo učitelji po 3220 mark in po 2060 mark, učiteljice po 1600 mark in 1120 mark; pa rimsko katoliških šolah pa dobivajo učitelji po 2340 mark in po 1500 mark, učiteljice pa po 1300 mark in po 1020 mark.

Premembe pri učiteljstvu. Gospica Frančiška Hübl, učiteljica v Selnici ob Dravi, dobila je jednako službo pri Sv. Jurju ob Ščavnici; gospica Marija Strecker, podučiteljica v Št. Petru v Sav. d. je na svojo prošnjo iz služb. ozirov premeščena na leitersberg-krčovinško štirirazrednico v Mariboru. Na novi 4 razrednici v Rušah je dobil novo podučiteljsko mesto gosp. Tomislav Stani, dosedaj poduč. pri Sv. Martinu na Pohorju. Gospica Olga Franz, začasna podučiteljica v Zrečah, je def. nameščena na Ponkvi ob j. ž., gospica Marica Kralj, dosedaj na Rečici, pa v Jurklostru. — Definitivno so nameščene na svojih mestih proviz. pod-

učiteljice in sicer gospice: Marija Leinfellner pri Novicerkvi, Anka Leban pri Sv. Miklavžu (Ormož), Marica Bračko v Cenu pri Ljutomeru.

Zahvala. Odbor učiteljskega društva za mariborsko okolico izreka tem potom najtoplejšo zahvalo vsem gđ. pevkam ter gg. pevcem in sviralcem, ki so blagovolili pri zadnjem učiteljskem koncertu sodelovati. Posebna zahvala se pa izreče tukaj kapelniku in pevovodji gosp. Mirku Nerat-u, ki je največ žrtvoval in prospah koncerta, ter vsem sotrudnikom, neučiteljem.

Odbor učit. društva za mariborsko okolico,
4. dne aprila 1896.

Davorin Lesjak,
t. č. tajnik.

J. Lasbacher,
predsednik.

Poslano.*)

V „Uč. Tov.“ l. 1895. str. 110 je priobčil gosp. „Zc“ nekaj v obrambo na moje opazke natisnjene v „Uč. T.“ l. 1894. str. 360. Vsa stvar se suče krog sestave jednorazredničnih čitank. Na več mestih je želel gosp. „Zc“ v zadnjem pisanju, da mu še kaj povem, zato sem precej za nekoliko dni poslal zopet svoje opazke. Gosp. uredniku in drugim je bilo moje mišljenje bolj všeč nego nasprotnikovo; objubljenost mi je bilo, da pride kmalu še ostalo na vrsto, a je vendar vse vtihnilo. Zastran ljube sloge sem tudi jaz pustil to zadevo v miru.

Gosp. „Zc“ je pisal poleg drugih neresničnosti in slabosti zadnjikrat (Uč. T.“ l. 1895. s. 110) stavek: „Prvo berilo pa ni sestavljeno, niti pripuščeno v porabo jednorazrednicam in privkrat, da sam rabi „Začetnico in prvo berilo“ („Uč. T.“ l. 1884. s. 257 kjer nadalje prištevava kakor pozneje Prvo berilo med druge razdeljene knjige).

Ker ni priobčil „Učit. Tov.“ še mojega odgovora do pričetka letošnjega šolskega leta in ker res ni prave določbe za jednorazrednice gledé Prvih beril, sem opustil v svoji šoli pouk iz njega, če prav sem prepričan, da je priprava knjiga za te šole. Pri nadzorovanju okolo Božiča se je čudil gosp. c. kr. okr. šolski nadzornik, da nimam Prv. berila v rabi v 2. oddelku, marveč še Abecednik. To sem tudi imel v poročilu nadzorovanja od slav. c. kr. okr. š. sveta. Jaz sem torej prav počasi šel v v Abecedniku dalje, misleč, v 2 oddelkih oziroma v 3 šol. letih bom vedno lahko priučil Abecednikovo tvarino. Za nekatere tovariše tudi vem, da tako ravna, premnogo jih je pa menda prezrlo ta stavek; c. kr. okrajni šol. sveti pošiljajo jednorazrednicam Prva berila in njih raba se določuje pri okrajnih učit. konferencah. Ko bi prišel gosp. nadzornik šele proti koncu leta, bi jaz potemtakem skoro vse leto čas tratil v branju. Na „Uč. Tov.“ se pa moramo učitelji na Kranjskem resno ozirati in baš zato naj mi ne zameri slavno uredništvo „Uč. T.“ i. t. d. ako sem to izgovoriti moral. Mislim, da ne delam krivice uredništvu z željo, da dodá pri takih stvkih vsaj svojo pombo (tu torej ko je rekel gosp. „Zc“, da rabi Prvo berilo ali pa ko je trdil, da se ne sme rabiti), ter se ne strinja z dotičnim stavkom, ako noče pričetega popolnoma končati.

— ž —

*) Za vsebino in obliko v tem odstavku je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor mu zakon velevala.
Uredn.

Razpis natečajev.

Št. 318.

Razpis natečaja.

(Učiteljske in podučiteljske službe).

V političnem okraju Celje je namesčati sledeča učna mesta stalno ali tudi začasno:

Šolski okraj: Celjska okolica.

1. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Lovrencu pod Prežinom, pošta Storé, III. plačilni razred in prosto stanovanje.

2. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Petru v Savinjski dolini, III. plačilni razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Vranski.

3. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Juriju ob Taboru, III. plač. razred in prosto stanovanje.

4. Podučiteljsko mesto na šolski eksposituri v Ojstrici pri Sv. Juriju ob Taboru, III. plač. razred in prosto stanovanje.

5. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Gomilskem, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Konjiški.

6. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Jerneju, pošta Sv. Duh v Ločah, III. plač. razred.

7. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Zrečah, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Šmarski.

8. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Slivnici, pošta Št. Jur ob juž. žel. III. plač. razred in prosto stanovanje.

9. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Zibiki, pošta Pristova, III. plač. razred in prosto stanovanje.

10. Mesto učitelja in šolskega vodje na dvorazredni ljudski šoli v Žusen-u, pošta Loka pri Žusenu, III. plač. razred.

11. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Vidu poleg Ponikve, pošta Šmarje, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Gornjegraški.

12. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Gornjem gradu, III. plač. razred.

13. Novo ustanovljeno učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Mozirji, III. plač. razred.

14. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Frančišku (Xaveri) III. plač. razred.

Šolski okraj Laški.

15. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Dolu, pošta Hrastnik, III. plač. razred in prosto stanovanje.

16. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Jederti, pošta Laški trg, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevali zrelosti, učne sposobnosti, z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnice) in glede na mesto šolskega voditelja tudi z dokazom, da so sposobni, subsidiarno poučevati v katoliškem veronauku, potem predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 10. dne maja 1896** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Št. 331.

Razglas.

Na petrazredni ljudski šoli pri sv. Marku poleg Ptuja je stalno namestiti eno učiteljsko službo z dohodki po III. plačilnem razredu in s prosto izbo.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje prošnje opremljene s spričevalom zrelosti in učne usposobljenosti ter z dokazom avstrijskega državljanstva **do 10. maja 1896** pri krajnem šolskem svetu pri sv. Marku. C. kr. okrajni šolski svet v Ptuj, 29. dne marca 1895.

1-2

Predsednik: Scherer u. r.

O pričetku šolskega leta

priporoča knjigotiskarnica sv. Cirila v Mariboru častitim šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom vse potrebne

ŠOLSKE TISKOVINE

(slovensko-nemške.)

Tudi se priporoča za izdelovanje uradnih ovitkov (kuvertov) z firmo

po najnižjih cenah

z zagotovilom točne postrežbe.

Vsebina. I. Poziv. — II. Samodelavnost učencev pri pouku. (H. Schreiner.) (III.) — III. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (XVI.) — IV. Pedagogičsko društvo v Ljubljano. — V. O nervoznosti. (Josip Družovč.) — VI. Zborovanje odposlancev štajerske učiteljske zaveze v Gradcu. — VII. Slovstvo. — VIII. Društveni vestnik. — IX. Dopisi in druge vesti. — X. Natečaji in inserat.

Lastnik in založnik: „Zaveza“.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. L. A. Brože.)